

בש"פ 7766/17 - יהושע טבנס נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 7766/17

כבוד השופט ג' קרא
יהושע טבנס

לפני:
המבקש:

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

בקשת רשות ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי
בירושלים בתיק עמ"ת 9734-10-17 שניתנה ביום
8.10.2017 על ידי כב' השופטת רבקה פרידמן-פלדמן

עו"ד טליה רם
לינור בן אוליאל

בשם המבקש:
בשם המשיבה:

החלטה

1. בפני בקשת רשות ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופטת ר' פרידמן פלדמן) ב-עת"מ 9734-10-17 מיום 08.10.2017, בגדרה קיבל בית המשפט המחוזי את עררה של המדינה על החלטת בית משפט השלום בירושלים ב-מ"ת 42289-07-17 מיום 03.10.2017, והורה על מעצרו של המשיב עד לתום ההליכים נגדו.

רקע והליכים קודמים

2. ביום 19.07.2017 הוגש כתב אישום נגד המבקש, המייחס לו ארבעה אישומים הכוללים עשרות עבירות של סחר בסם מסוג קנאביס. בתמצית, על פי כתב האישום, המבקש מכר סמים תמורת אלפי שקלים למספר לקוחות שונים. באישום הראשון, יוחסו למבקש 24 עבירות הנוגעות למכירת סמים לאחרים, בין החודשים מרץ ליולי 2017, בהזדמנויות שונות, ובתמורה לאלפי שקלים. באישום השני יוחסו למבקש 12 עבירות של מכירת סמים לאדם אחר, בין החודשים אפריל ליולי 2017. על פי האישום השלישי המבקש מכר סמים לקטין בעשרות מקרים, בתמורה למאות שקלים. על פי האישום הרביעי, המבקש מכר סמים לשוטר סמוי, בתמורה ל-1,000 ש"ח. על פי כתב האישום, סמוך לאחר מכן, נעצר המבקש, כשבחזקתו מעל 10,000 שקלים. בחיפוש בביתו נתפס כסף מזומן בסכום של 19,860 שקלים וכן כלים לעישון סמים מסוג "באנג".

3. יחד עם כתב האישום הוגשה בקשה לעצור את המבקש עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. ביום 23.7.2017 הורה בית משפט השלום על קבלת תסקיר בעניינו של המבקש, שיתייחס לאפשרות של חלופת מעצר בקהילה טיפולית. בתסקיר שהתקבל ביום 2.8.2017, המליץ שירות המבחן על החלופה האמורה, וזאת חרף כך שמצא כי רמת הסיכון להישנות עבירות מצד המבקש בהיעדר טיפול הינה בינונית-גבוהה.

4. לאחר קבלת התסקיר, ביום 8.8.2017 הורה בית משפט השלום כי המבקש יגיע בליווי שב"ס לראיון בקהילה הטיפולית שהוצעה, וביום 20.8.2017 העביר שירות המבחן הודעה מעדכנת לפיה התרשמות הצוות הטיפולית היא כי המבקש מתאים להשתלבות באותה קהילה טיפולית. בהמשך התבקשה דחיה מטעם שירות המבחן לשם בדיקת התאמת המבקש לקהילה מבחינה רפואית. לבסוף, ביום 10.09.2017 המליץ שירות המבחן על שילובו של המבקש בקהילה הטיפולית, החל מיום 3.10.2017. בדיון שהתקיים באותו היום, הורה בית משפט השלום על העברת המבקש לקהילה הטיפולית, ואולם דחה את בקשתו לפיה עד למועד זה יועבר המבקש למעצר בית מלא בפיקוח בני משפחתו. זאת, בין היתר, נוכח חומרת המעשים שיוחסו לו, שנעשו לכאורה על פני תקופה ארוכה, ועל אף טיפול שעבר המבקש במסגרת תיק פלילי קודם שנוהל נגדו. עם זאת, בסיום החלטתו, קבע בית משפט השלום כי ככל שהמבקש יפלט מהמסגרת הטיפולית מכל סיבה שהיא, יש להעבירו למעצר בית מלא בבית הוריו, ויובא בפני בית משפט השלום בתוך 24 שעות. בהמשך, נוכח הודעה לפיה ניתן להקדים את העברתו של המבקש לקהילה הטיפולית, הורה בית משפט השלום על העברתו לשם ביום 26.09.2017.

5. ביום 26.09.2017 העביר שירות המבחן הודעה דחופה, לפיה לאחר שהמבקש הועבר לקהילה הטיפולית התברר כי קיים קושי בקליטתו שם, וזאת נוכח העובדה כי במקום מטופלים עדי תביעה בתיק. בתסקיר משלים מיום 27.9.2017, הובהר כי אין קהילה טיפולית תורנית אחרת המתאימה למבקש, והוצע כי שירות המבחן יעדכן את בית המשפט לעניין חלופה טיפולית אחרת. בתסקיר נוסף, מיום 03.10.2017, המליץ שירות המבחן על שילובו של המבקש במרכז יום הכולל טיפול פרטני שבועי, והותרו במעצר בית, וזאת תוך שנלקחה בחשבון רמת הסיכון, הגבוהה, הנשקפת מהמבקש. להערכת שירות המבחן ניתן לצמצם מסוכנות זו באמצעות המפקחים שהתרשם מהם כדמויות סמכותיות, מציבות גבול ומצמצמות סיכון. ביום 3.10.2017 הורה בית משפט השלום על העברתו של המבקש למעצר בית מלא, נוכח שינוי הנסיבות שחל שלא באשמת המבקש, והכלל לפיו לא בנקל יושב אדם למעצר לאחר ששוחרר. על החלטה זו הגישה המשיבה ערר לבית המשפט המחוזי.

6. ביום 08.10.2017, לאחר קיום דיון בערר, הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של המשיב עד לתום ההליכים, בהעדר חלופת מעצר ראויה. בתוך כך עמד בית המשפט המחוזי על כך שלמעשה לא חל כל שינוי במסוכנותו של המבקש, שנמצאה כגבוהה, וכי הוא אף השתמש בסמים בבית הוריו, שהוצע, כאמור, כמיקום חלופת מעצר הבית.

נקבע כי בנסיבות אלו, אין בחלופה של מעצר בית, שאיננה חלופה הרמטית, כדי לאיין את מסוכנותו של המבקש, ולהגן על הציבור מפניו. החלטה זו היא מושא הבקשה דנן.

טענות הצדדים בבקשה לרשות ערר

7. בבקשתו טוען המבקש כי המלצת שירות המבחן לא ניתנה כלאחר יד, כי אם לנוכח שינוי נסיבות, ולאחר שנערכה שיחה מעמיקה נוספת עם המבקש. לטענתו, גם בית משפט השלום קיבל את ההחלטה להעביר את המבקש למעצר בית רק לאחר ששקל את כל השיקולים הרלבנטיים, ומבלי שהתעלם מרמת המסוכנות שיוחסה למבקש. לטענת המבקש, בצדק קבע בית משפט השלום כי הוא אינו אמור לשאת במחיר המחדל שחל בהעברתו לקהילה הטיפולית, ואין בכך כדי להצדיק את העברתו למעצר מאחורי סורג ובריח. המבקש טוען עוד כי הוא נמצא במעצר בית מלא מיום 26.09.2017 מבלי שנרשמו הפרות מצידו, וגם משום כך היה מקום להשאירו במעצר בית. בתוך כך נטען כי ביתו של המבקש נמצא באזור המרושת במצלמות, וגם משום כך יהיה קל לפקח עליו בבית הוריו. המבקש טוען עוד כי אין מקום לאבחן בינו לבין יתר המעורבים באישום הראשון, אשר שניים מהם הועברו לקהילה טיפולית, ואחד למרכז יום בתנאי מעצר בית, וזאת אף על פי שלשיטתו חלקם באירועים היה משמעותי יותר מחלקו שלו. המבקש מוסיף כי הוא אינו מתנגד כיום לבחינת מסגרות שאינן תורנויות, ואולם זאת בליט ברירה והוא עומד על בקשתו לשהות בתנאי מעצר בית מלא עד לכניסתו לקהילה טיפולית חלופית.

8. המשיבה טוענת כי יש לדחות את הבקשה, לגישה, המבקש לא התייחס לכך שמדובר בבקשה בגלגול שלישי, ולא העלה טעמים המצדיקים מתן רשות ערר, מאחר שהמבקש לא העלה טענות שאינן בעלות אופי ערעורי ואשר לא הועלו בפני הערכאות הקודמות, או שיש בהן חשיבות החורגת מעניינו הפרטני. עוד לגישה, לא נגרם למבקש עוול המצדיק מתן רשות ערעור בגלגול שלישי. המשיבה טוענת עוד כי גם לגופו של עניין, אין לקבל את הבקשה. לטענתה, המבקש, אשר לו עבר פלילי רלבנטי, ביצע עבירות רבות של סחר בסמים על פני תקופה ארוכה, למרות שקיבל בעבר טיפול, שהוגדר כמוצלח, וזאת במסגרת תיק פלילי קודם. לטענתה, בנסיבות אלו, לא ניתן לתת אמון במבקש ואין לשחררו לחלופת מעצר. המשיבה טוענת עוד כי האמור לעיל נכון ביתר שאת נוכח עמדת שירות המבחן, שהעריך את מסוכנותו של המבקש כבינונית-גבוהה בתסקיר הראשון, וכגבוהה בתסקיר האחרון. לשיטתה, צדק בית המשפט המחוזי בקביעתו לפיה העדר חלופה טיפולית סגורה שיכולה לקלוט את המבקש איננה בגדר שינוי נסיבות משמעותי, וודאי לא כזה אשר מצדיק מעבר מדחייה נחרצת של הבקשה לשחרר את המבקש לעת הזו לחלופת מעצר - לשחררו למעצר בית מלא לתקופה בלתי מוגבלת. המשיבה טוענת עוד כי ניתן לבצע את המעשים המיוחסים למבקש גם בתנאי מעצר בית, ואף מצלמות אבטחה הממוקמות באזור ביתו אינן מפילות את המסוכנות הנשקפת מהמבקש בנסיבות העניין.

דיון והכרעה

9. לאחר עיון בבקשה הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות. כידוע, הלכה היא כי בית המשפט לא ייעתר לבקשת רשות ערר וזאת למעט במקרים בהם הבקשה מקימה חשיבות משפטית או ציבורית, החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים, ולחילופין מקום בו קיימות נסיבות פרטניות המצדיקות מתן רשות ערר, לשם מניעת עוול קשה למבקש או לצורך שמירה על שלום הציבור ובטחונו (ראו: בש"פ 5445/14 שבירו נ' מדינת ישראל (21.8.2014); בש"פ 6715/17 חמידאן נ' מדינת ישראל (3.9.2017)). בחינת הבקשה דנן מעלה כי טענות המבקש אינן חורגות מעניינו הפרטני ואף אינן עולות כדי נסיבות חריגות המצדיקות להיעתר לבקשה ב"גלגול שלישי". די בטעם זה כדי לדחות את הבקשה.

10. אף לגופו של עניין, לא מצאתי מקום לשנות מהחלטתו של בית המשפט המחוזי. בנסיבות העניין, נוכח האמור בתסקירים, ומידת מסוכנותו של המבקש לפי הערכת שירות המבחן, לא נפל כל פגם בהחלטתו של בית המשפט המחוזי, לפיה מעצר בית אינו יכול, כשלעצמו, לאיין את מסוכנותו של המבקש, ולמנוע המשך סחר בסמים על ידו. האמור לעיל נכון ביתר שאת בהתחשב בהלכה לפיה למעט במקרים חריגים, יש לעצור נאשם בעבירות של סחר בסמים עד לתום ההליכים נגדו, נוכח המסוכנות הרבה לשלום הציבור, ומאחר שככלל, לא ניתן להפיג את המסוכנות הטבועה בנאשמים מסוג זה באמצעות חלופת מעצר, שעל פי רוב איננה יכולה למנוע הישנות עבירות כאמור (עיינו באופן כללי: בש"פ 8087/09 מדינת ישראל נ' מידברג (20.10.2009); בש"פ 7283/16 אלמגור נ' מדינת ישראל (27.9.2016)). אף כי בנסיבות העניין נראה כי אין מניעה עקרונית לשקול חלופת מעצר בעניינו של המבקש, הרי שחלופה כאמור צריכה להיות הדוקה מספיק, כך שתוכל להפחית את מסוכנותו של המבקש, כפי שהוצגה בתסקירים.

11. בנסיבות אלו, מובן כי עצם העובדה שאפשרות העברתו של המבקש לקהילה הטיפולית הסגורה נדחתה שלא באשמת המבקש אינה מפחיתה ממסוכנותו, וודאי שאין בה, כשלעצמה, כדי לחייב את העברתו של המבקש למעצר בית, חלופה, שכאמור, נדחתה בעבר על ידי בית משפט השלום.

12. זאת ועוד – בנסיבות אלו לא ניתן לקבל גם את טענתו של המבקש ביחס להבדל בינו לבין מעורבים אחרים בפרשה, ואף טענות אלו אינן מצדיקות להותירו במעצר בית נכון לעת זו. אמנם, עקרון השוויון בין נאשמים המצויים בהליכי מעצר, שנטלו חלק זהה, או דומה בביצוע העבירות, הוא עקרון חשוב, ויש להקפיד עליו (ראו: סעודון נ' מדינת ישראל (28.12.2010); בש"פ 9165/16 ניסנוב נ' מדינת ישראל (13.12.2016)). ואולם, ישנם מקרים המצדיקים דין שונה ביחס לנאשמים שביצעו מעשים דומים (ראו: בש"פ 507/00 מזרחי נ' מדינת ישראל (06.02.2000)), וההכרעה בהקשר זה תעשה על סמך נסיבות המכלול, העילות הספציפיות הקיימות לגבי כל נאשם, ובהתאם לנסיבותיו האישיות (עיינו: בש"פ 4212/16 לוי נ' מדינת ישראל (30.06.2016); בש"פ 9317/16 אפגני נ' מדינת ישראל (11.01.2017)). עם זאת, בענייננו, כלל לא נשללה האפשרות להעביר את המבקש לחלופת מעצר, בדומה למעורבים אחרים שציין המבקש, אלא שנמצא כי החלופה הראויה בעניינו נכון לעת זו הינה חלופה "הרמטית", ולא די במעצר בית על מנת להפיג את מסוכנותו.

13. בקשתו של המבקש לבחון את אפשרות העברתו לחלופה סגורה "הרמטית" בקהילה טיפולית שאיננה תורנית כלל לא נדונה בפני בית משפט השלום ולפיכך אין מקום להעלותה רק בשלב זה, ובגלגול שלישי. חזקה היא שככל שתוצג חלופה כאמור היא תישקל ותדון כראוי.

14. סוף דבר ולאור האמור במכלול, הבקשה לרשות הערר נדחית בזאת.

ניתנה היום, כ"ח בתשרי התשע"ח (18.10.2017).

שׁוֹפֵט